

TİM BURTON FİLMLERİ JENERİK TASARIMI ÜZERİNE BİR İNCELEME*

An Examination of Title Design in Tim Burton's Films

Ençsu GÜVELİ¹

ÖZ

Bu araştırma, Tim Burton filmlerinde jenerik tasarımının estetik ve anlatı üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Burton, görsel hikaye anlatımı ve gotik estetik tarzı ile tanınan bir yönetmen olarak, eserlerinde sıkça kullandığı belirli temalar ve görsel unsurlarla dikkat çekmektedir. Jenerik tasarımlarında, Burton filmlerinin tema ve görsel değerleri dikkate alınarak izleyiciye yapım hakkında bilgi verilmekte, hikayenin atmosferi oluşturulmakta ve izleyici içeriğe hazırlanmaktadır. Araştırmada, jenerik tasarımının, yönetmenin stilini nasıl pekiştirdiği, izleyiciyi filme nasıl hazırladığı ve bu tasarımların ne gibi anlamlar taşıdığı ele alınacaktır. Jenerik tasarımında kullanılan görsel öğeler, tipografik tasarımlar, yerleştirmeler ve ses/müzik tasarımı gibi unsurlar, Burton'un karakteristik estetiğini yansıtarak izleyicinin hikayeye olan ilgisini artırmaktadır. Çalışma dahilinde Beetlejuice (1988), Edward Scissorhands (1990) ve Corpse Bride (2005) filmlerinin jenerik tasarımları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tim Burton, jenerik tasarımı, görsel iletişim tasarımı, hareketli grafikler

ABSTRACT

This research aims to examine the aesthetic and narrative effects of title design in Tim Burton's films. Burton is recognized as a director known for his visual storytelling and gothic aesthetic style, often drawing attention with specific themes and visual elements in his works. In his title designs, the themes and visual values of Burton's films are taken into account to provide the audience with information about the production, create the atmosphere of the story, and prepare the viewer for the content. The study will address how title design reinforces the director's style, how it prepares the audience for the film, and what meanings these designs convey. The visual elements, typographic designs, placements, and sound/music design used in the title sequences reflect Burton's characteristic aesthetics, enhancing the audience's engagement with the story. The analysis will include the title designs of Beetlejuice (1988), Edward Scissorhands (1990), and Corpse Bride (2005).

Keywords: Tim Burton, title design, visual communication design motion graphic

1. 1. ORCID: 0009-0008-4572-157X. Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, encguveli@gmail.com

* Bu makale, 21 – 22 Kasım 2024 tarihinde düzenlenen, Uluslararası Genç Bilim ve Sanat İnsanları Sempozyumu II (GEBSİS-II)'de sözlü bildirisi olarak sunulmuştur.

EXTENDED ABSTRACT

This study provides an in-depth analysis of the title sequence designs in three films directed by Tim Burton: *Beetlejuice* (1988), *Edward Scissorhands* (1990), and *Corpse Bride* (2005). The primary function of title design is to convey essential and obligatory information to the audience at the beginning of a film, series, or similar audiovisual work through visual communication design. The earliest examples of title design took the form of title cards—static images that communicated information via visual design elements and fundamental design principles, using fixed imagery and typographic arrangements.

Over time, with the advancement of technology, title sequences have evolved beyond their purely informative function to serve additional purposes, such as facilitating the viewer's engagement with the film, capturing attention, and offering preliminary insights into the film's narrative and thematic content. Supported by typography, color, motion graphics, and music, contemporary title sequences are now presented as integrated visual experiences.

In this context, Tim Burton's approach to title design transcends mere visual preference. It constitutes a complex visual communication process that encompasses functional, formal, and emotional dimensions within the broader narrative structure. The title sequence has become more than a simple informative introduction; it now functions as an aesthetic prelude that establishes the film's characteristic atmosphere, prepares the audience, and offers visual cues about the cinematic language. This function is particularly evident in the works of auteur filmmakers. In Burton's films, the title design is interwoven with his signature narrative elements—gothic architectural motifs, stylized objects, fantastical imagery, and distinctive color palettes—aligning harmoniously with the overall visual aesthetic.

In the case of the three films under study, Burton's cinematic vision is reflected in the organization of visual elements, the use of continuous camera movement, and the placement of narrative clues. Especially in *Corpse Bride* and *Beetlejuice*, uninterrupted camera motion fosters a seamless narrative flow that shifts the viewer's focus from textual information to atmospheric immersion. In contrast, *Edward Scissorhands* employs a more pronounced visual symbolism that encourages active cognitive engagement from the viewer even before the narrative begins.

Each of the three title sequences clearly reflects Burton's cinematic identity both visually and aurally, communicating his distinctive style from the opening moments. These sequences, deeply embedded in surrealist, gothic, expressionist, and dark fantasy traditions, serve as key components in establishing the tone of the films. The aesthetic drawn from gothic subculture, combined with Danny Elfman's original musical compositions, further distinguishes Burton's works from others in the genre. Every title sequence functions as a narrative bridge that effectively conveys the story, theme, and atmosphere to the viewer.

In *Beetlejuice*, the camera movement leads the viewer directly into the film, creating a transitional sequence that visually blurs the boundary between the end of the title and the beginning of the narrative. It flows seamlessly and maintains continuity with the opening scene, acclimating the viewer to the film's tone without revealing specific narrative details—thereby enhancing the mysterious ambiance of the story.

Similarly, the title sequence in *Corpse Bride* is fully integrated with the film's opening. The viewer follows the motion through the environment, gradually understanding the space and thematic framework. It contains symbols and visual references whose meanings become clear only after watching the film in full. Like *Beetlejuice*, *Corpse Bride* utilizes a single, unbroken camera movement throughout its title sequence.

Edward Scissorhands, on the other hand, diverges from the other two by employing a different narrative and technical approach. Although the first part of the title sequence also follows a continuous camera movement, the second part features a distinct visual composition, separating it from the others. The sequence is rich in symbols and references that offer visual hints about the film, prompting the viewer to start interpreting its meaning from the outset.

In all three films, the use of unique typographic styles reinforces the narrative and thematic elements. Visual perception is further enhanced by auditory stimuli, creating a holistic viewing experience. Ultimately, Burton's approach to title design functions not only as a visual introduction but also as an emotionally resonant storytelling device that exemplifies the seamless integration of art and narrative in his cinematic oeuvre.

GİRİŞ

Tasarım, bir sorunu yaratıcı yollarla çözme sürecidir ve jenerik tasarımı da bu sürecin sinemadaki yansımalarından biridir. Zamanla değişen teknoloji ve izleyici alışkanlıkları, jenerik tasarımcılarını yeni çözümler üretmeye yönlendirmiştir. Peki, filmde emeği geçen kişilerin isimleri izleyiciye nasıl aktarılabilir ve bu süreçte izleyicinin dikkati nasıl korunabilir? Jenerik tasarımının temel soruları işte bu noktada şekillenmektedir. İlk jenerik tasarımları dönemin teknolojisinin de etkisi ile jenerik kartları olarak karşımıza çıkmaktadır. Jenerik kartları (görsel 1) yönetmen, yapımcı, oyuncu ve film sürecinde emeği geçen insanların sıra ile izlerkitleye iletilmesi görevi için tasarlanmış bilgilendirici görsellerdir. Jenerik kartları tasarımcının estetik kaygısı, bilgiyi iletirken görsele dikkat çekebilmek, iletilen bilgileri öncelik sırasına göre konumlandırmak amacı ile tasarım ilkeleri dikkate alınarak tasarlanmıştır. Süreç içerisinde filmlerin temalarını destekler nitelikte görseller ile desteklenmiştir. “1930’lara gelindiğinde, jeneriklerin yalnızca başlık kartı tasarımlarında bile olsa, filmin içeriğiyle örtüşen semantik görselleştirmelerle anlam bağlantıları oluşturulmaya başlandığı görülür. (Acar, 2015, s.13)” Teknolojinin gelişimi ile bu değişime ayak uyduran jenerik kartları zaman içerisinde günümüzde bilinen anlamı ile jenerik tasarımlarının oluşturmuştur. Jenerik kartları hareketli görseller ve ses ile desteklenmiştir. “Günümüz ortamında jenerik tasarımları teknoloji sayesinde birçok farklı şekilde tasarlanabilmektedir. Bu yüzden birçok özgün yaklaşımı deneyimlemek mümkündür. (Altıntuğ, Demir, 2023, s.208)”

Görsel 1. “The Navigator” filmi jenerik kartı/1924. Erişim Tarihi: 18.03.2025 (URL 1)

Günümüzdeki jenerik tasarımları film, dizi vb. hareketli görsellerin genellikle

başında çıkan sesli ve görsel tasarımlar bütünüdür. Jenerik tasarımları artık sadece bilgi iletmekten çıkmıştır. Güncel jenerik tasarımları film veya dizinin içeriğiyle bütünleşen, görsel ve işitsel olarak uyumlu bir deneyim yaratmayı gaye edinmektedir. Bu deneyim aracılığı ile izler kitle izleyeceği film veya diziye adapte olmaktadır ve o film veya dizinin temasını algılamaktadır. Jenerik tasarımları kimi zaman film veya dizi hakkında ipuçları verirken kimi zaman filme hazırlık görevi görerek dizi/film ilk sekansına yönlendirir şekilde tasarlanmaktadır.

“Seyirci, izlediği ürün hakkında bulmak istediği zorunlu bilgileri jenerikten almaktadır. Bu zorunlu bilgiler, programın ya da filmin oyuncularını, yönetmeni, yapım şirketi gibi teknik kadrosunu içerebilmektedir. Bu detayların dışında jeneriğin, izleyiciye film hakkında türü, konusu, içeriği gibi bilgileri doğru vermek durumunda olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda hazırlanan jenerik, asıl amacına ulaşmaktadır (Bilgi, 2018, s.78).”

İlk kareden itibaren filmin/dizinin içerisine girebilmek, hikaye ve kurgu akışına uyum sağlayabilmekte jenerik tasarımının rolü yadsınamaz. Gerçek dünya ve kurgu görsel medyumlar arasındaki geçiş görevi ile izlerkitlenin görsel medyum öğelerine alışması görevini üstlenmektedir. Jenerik tasarımının görsel-işitsel metinleri destekler nitelikte olması hikaye kurgusuna ve kurmaca dünyaya hazırlaması beklenmektedir.

Jenerik tasarımı yalnızca teknik bir başlangıç sekansı değil, filmin atmosferini oluşturan önemli bir anlatı aracı hâline gelmiştir. Yönetmenlerin sinematografik tercihleri, jenerik tasarımına da yansıyabilmekte ve izleyiciyi kurmaca dünyaya hazırlama sürecinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Özellikle kendine özgü görsel diliyle tanınan yönetmenler için jenerik, filmin anlatısal ve estetik dünyasına açılan ilk kapıdır.

Bu bağlamda, jenerik tasarımı yalnızca görsel bir giriş sekansı değil, yönetmenin anlatı evrenine dair ipuçları sunan estetik bir ön söz niteliğindedir. Jeneriğin taşıdığı anlam, özellikle kendine özgü anlatım dili geliştirmiş yönetmenler için daha da belirgin bir hale gelmiştir. Bu noktada, yönetmenin kişisel üslubu, sinema dili ve sanatsal eğilimleri jenerik tasarımını doğrudan etkilemektedir. Jenerik aracılığıyla seyircinin filmin atmosferine kademeli olarak dâhil edilmesi, anlatının ruhuyla uyumlu bir deneyim yaşatılması hedeflenmektedir. Jenerik tasarımında kullanılan tipografi, renk, hareket, ses ve görsel efektler, bu atmosferin inşasında temel unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim bu unsurlar, yönetmenin estetik vizyonu ile paralel bir biçimde şekillenir. Dolayısıyla, film estetiğinin belirleyici öğelerinden biri olan jenerik, sinema sanatında biçim ve içerik arasındaki ilişkinin en çarpıcı örneklerinden birini sunmaktadır. Jenerik tasarımı filmin içerisinde yalnızca filmle bütünleşen değil, onunla neredeyse aynı ölçüde anlam taşıyan bir bileşene dönüşmüştür. Tim Burton gibi kendine özgü bir anlatı evreni kurmuş

yönetmenlerde bu durum daha belirgindir. Burton'un filmlerinde jenerik, karakteristik stilin bir yansıması olarak yalnızca bir başlangıç noktası değil, aynı zamanda anlatının tematik ve görsel alt yapısını seyirciye aktaran özgün bir anlatı düzlemi hâline gelmiştir. Bu nedenle, Burton'un sinematografik eğilimlerini anlamak, onun jenerik tasarımı tercihlerinin arkasındaki estetik ve tematik nedenleri kavramak açısından büyük önem taşımaktadır.

1958 doğumlu Amerikalı film yönetmeni Tim Burton, Gotik ve Alman Dışavurumculuğu esintileriyle sinema tarihine adını yazdırmıştır. Tuğhan'a (2017, s.306) göre, "Sinemaya resim ve tiyatrodan geçen dışavurumculukta gölgeli bir ışıklandırma, gerçeküstü bir dekor, yapay rol yapma ve gerçek olmayan bir dünyada gezinen kameranın aşırı üslubu dikkat çeken özelliklerdir". Burton, kamera kullanımı ve mekân şekillendirmelerinde bu yabancılaşma, yapaylık ve çarpıklık durumlarını Alman Dışavurumculuğu'nun etkisiyle göstermektedir. Filmlerinde sıklıkla stop-motion tekniğinden yararlanan Burton, karanlık fantezi ve masalsı hikâye kurgularıyla ön plana çıkmaktadır. "Gotik tür, hem edebiyatta hem de sanatta karanlık, esrarengiz ve doğaüstü atmosferiyle ayırt edilir (Torres-Toukoumidis, León-Alberca, Henriquez-Mendoza, 2024, s.3)." Burton'da gotik alt kültür sembollerinden, yaratıklardan, düaliteden ve Viktorya dönemi tasarımlarından yararlanan bir yönetmen olarak karanlık kurgularıyla masalsı fantezi dünyalarını görselleştirmektedir.

"Çektiği tüm filmlerde fantastik, masalsı ve gotik bir anlatım tarzını sunmayı başarmakla beraber karakteri de ön plana çıkarmayı önemseydiği görülür. (Benli, Öztürk, Çameli, Dağoğlu, 2021, s.944)" Burton'ın sineması, genellikle toplumdan soyutlanmış, yabancılaşmış karakterleri seyirciyle buluşturur. Karakterlerin iç dünyası ve ikilemlerini görsel bir dille izleyiciye sunmayı başarır. Özgün karakter tasarımları yaratılan fantastik evrende dahi yer bulamamış, kurgulanan sıra dışı topluma bile uyum sağlayamamış karakteri görsel olarak pekiştirir. "Toplum tarafından çoğunlukla dışlanan ve genellikle içe kapanık olan bu karakterlerin iç dünyası ise Burton'un filmlerinde olabildiğince izleyiciye açıktır (Öztarkan Özyurt ve Sivas Gülçur, 2022, s.104)". Burton karakter tasarımları, canavarları, ölümler dünyasını ve nesneleri bir metafor olarak kullanarak eleştirel bir forma dönüştürmektedir.

Tim Burton Filmleri Jenerik Tasarımı Çözümlemesi

Bu çalışmada Tim Burton'ın jenerik tasarımına yönelik yaklaşımını incelemek amacıyla, yönetmenin farklı dönemlerini ve teknik tarzlarını (live-action ve stop-motion) temsil eden üç film seçilmiştir. Seçim, filmlerin Burton'ın sinemasal estetik ve anlatı biçimini yansıtmaya kapasitesi göz önünde bulundurularak amaçlı örnekleme yöntemiyle

yapılmıştır. Beetlejuice (1988), Edward Scissorhands (1990) ve Corpse Bride (2005) filmleri, hem içerik hem de teknik açıdan çeşitlilik sunmaları nedeniyle çalışmaya dahil edilmiştir. Seçilen örneklerde, jenerik tasarımının hikâye anlatısına ve atmosfer inşasına nasıl katkı sağladığı analiz edilmektedir.

Nitel araştırma yöntemlerinden biçimsel çözümleme yöntemi kullanılmıştır. Filmlerin jenerik tasarımları; tipografi, renk, hareketli grafik, kamera kullanımı ve ses/müzik gibi öğeler üzerinden incelenmiş, görsel-işitsel bileşenlerin anlatıya katkıları değerlendirilmiştir. İnceleme sürecinde sahne akışları ve jenerik öğeleri betimsel olarak analiz edilmiş, Tim Burton'ın sinemasal diliyle kurduğu ilişkiler açığa çıkarılmıştır. Ayrıca, çalışma görsel göstergelerin anlam üretimindeki rolünü ön plana çıkararak, tipografi ve sahne tasarımı gibi unsurları göstergebilimsel bir bakış açısıyla ele almıştır.

Beetlejuice (1988)

1988 yapımı Beetlejuice filmi, ölüm sonrası yaşam ve insanlarla doğaüstü varlıklar arasındaki etkileşimleri hicivli bir dille ele almaktadır. Film, yeni ölmüş bir çift olan Barbara ve Adam Maitland'ın hikayesini anlatır. Ölümler dünyasını korku öğeleri barındırmasına karşın espirili bir dil ile kara komedi olarak gösteren film Barbara ve Adam'ın evlerini perili bir eve çevirmeye çalışmasını ve bunun için problematik bir bio-eksorsist olan Beetlejuice'u işe almasını anlatmaktadır. Ancak, Beetlejuice'un kontrol edilemez ve kaotik yöntemleri durumu daha da karmaşık hale getirir. Film, komedi ve korku türlerini harmanlayarak, canlıların ve ölümlerin dünyası arasında bir köprü kurar. Görsel estetiği, Burton'ın benzersiz gotik ve grotesk tarzını yansıtır; set tasarımı, stop-motion animasyon ve özel efektlerle desteklenen eşsiz bir atmosfer yaratır. Beetlejuice, ölüm ve öteki dünya konularını mizahi bir şekilde ele alarak, bireylerin yaşam ve ölüm algılarına dair ironik bir yorum sunar. Burton'ın bu filmde kullandığı sürrealist anlatım dili ve çarpıcı görselliği, 1980'lerin Hollywood sinemasına özgün bir katkı olarak değerlendirilir. Ayrıca, Danny Elfman'ın müzikleri, filmin grotesk ve eğlenceli tonunu pekiştirir.

Robert Dawson tarafından hazırlanan jenerik tasarımı Danny Elfman'ın özgün müzikleri ile desteklenmektedir. Ritmik hızlanan baskın bir şekilde üflemeli çalgılardan oluşan müzik heyecanlı ve neşeli bir atmosfer oluşmasına katkı sağlamaktadır. Arka planda ritmin hızlanması ile geçişlerde kullanılan dinamik ve keskin yaygılar gerilim ve korku türü ile ilişkilendirilen müzik türleridir. Yaylılarında müziğin içeriğine dahil edilmesi ile oluşturulan heyecanlı ve neşeli atmosferin yanına korku ve gerginlik ifadeleri de eklenmiştir. Bu şekilde fragman filmin içeriği olan komedi korku türünü destekler nitelikte bir ses kullanımına sahiptir. İşitsel öğeler görsel tasarımlar ile bir bütün oluşturarak

izleyicide bırakmak istenen etkiler pekiştirilmiştir. “Hem sinema hem de müzik aynı amaca hizmet ettiklerinden duyguyu daha derin olarak yakalama noktasında görsellik ve işitsellik birbirini tamamalar niteliktedir (Kabataş, 2017, s.37).”

Jenerik tasarımının girişi kuş bakışı çekim açısı kullanılan kameranın yönlendirmeleri ile başlar. Filmin geçtiği kasabayı bize gösteren kamera açıları bizi ana mekanımız olan tepenin başındaki eve yönlendirir (Görsel 2). Ustaca bir geçiş sahnesi ile takip ettiğimiz gerçek kasaba görüntüsü filmde de önemli bir yere sahip olan maket kasaba görseli ile yer değiştirir. Gerçek kasaba nerede bitmiş maket kasaba görseli nerede başlamış ayırt etmek zordur. Bu filmin içerisindeki ölümler dünyası, yaşayanlar dünyası arasındaki sınırları belli olamayan düzene bir gönderme niteliğindedir. Bu geçiş sekansı hem Burton’ın sürrealist tarzının bir örneği hem de filmdeki yaşayanlar ve ölümler dünyası arasındaki tuhaf bağlantının bir görselleştirilmesidir. Jenerik tasarımının sonunda kullanılan maket kasaba filmin ilk sahnesinde de kullanılarak jenerikten filme direkt bir geçiş oluşturulmuştur. Filmde Beetlejuice’un çağırılmadığında maket kasabanın içerisinde yaşadığı görülür. Sürreal ölümler dünyasının gerçek dünya üzerindeki en somut nesnesi olan maketin jenerikte kullanımı filmin genel temasını ve olay örgülerini destekler niteliktedir. İzlerkitle daha film başlamadan film ve hikaye açısından önemli yere sahip görsel nesneler ile tanıştırılmıştır. Burton filmlerinde mekan seçimlerinde gotik atmosfer ve gotik mimari hariç sıklıkla kullandığı Amerikan banliyösü estetiğini Beetlejuice filminde de kullanmıştır. Bu kullanılan görsel dil jenerik tasarımda da belli olmaktadır. Yıldırım ve Kavut’a (2024, s.162) göre Burton “Kendi içerisinde tutarlı üslubunu ve özgün görsel dilini yaratırken; mezarlık, banliyö gibi tekrarlayan mekânsal kodlardan ve metafiziksel öğelerden faydalanır.” ve Beetlejuice filmi ve jenerik tasarımında da bu üslup görülebilmektedir.

Görsel 2. Beetlejuice Jenerik Tasarımına Ait Görsel Örnekleri. Erişim Tarihi: 22.11.2024 (URL 2)

Jenerik tasarımında iki adet yazı karakteri ile karşılaşılmaktadır; Beetlejuice filminin logosu ve jenerik tasarımında yazması gereken bilgiler için kullanılan yazı karakteri. Beetlejuice logosu (Görsel 3) için tasarlanan yazı karakteri Beetlejuice karakterinin kendisi ile benzer bir yapıya sahiptir. İgit'e göre (2019, s.86) font tercihinin, büyük ya da küçük harf kullanımını doğru ve amacına uygun olarak yapmak; algıyı şekillendirmekte, yargı ve kimlik oluşturmaktadır. Beetlejuice logosu da yazı karakteri tercihinde kullanılan geleneksel serifli tırnaklı yazı karakteri ile Beetlejuice'un zamanı geçmiş, eskiden kalan karakterini sembolize ederken harflerin dağınık yerleştirilmesi ile değişken aykırı yönünü görselleştirmiştir. Büyük harf kullanımı kompozisyonun çalkantılı hareketli yapısının içerisinde metnin okunurluğuna katkı sağlamaktadır. Logo da tercih edilen tipografik düzen ve seçimler Beetlejuice karakterinin kimliğini yansıtır niteliktedir. Görselin çevre hatları mezar taşına basılmış gibi bir etekte sahiptir ve gotik kurukafa imajları ile çerçevelenmiştir. Logo imajı görsel değer olarak linolyum baskı resim hissiyatı veren bir tarza sahiptir.

Film bilgilerinin ve zorunlu bilgilerin yazıldığı yazı karakteri için serifli bir yazı karakteri tercih edilmiştir. "Tırnaklı harf formlarının geleneksel dönemin hâkim karakterini oluşturduğu görülmektedir. (Özmutlu, 2020, s. 288)." Beetlejuice filmi jenerik tasarımı tipografisinde de serifli, tırnaklı yazı karakteri ile tipografik açıdan geleneksel bir imaj

yaratılırken eklenen parlak bir dış hat efekti ile klasik hayalet filmlerine tipografi üzerinden bir gönderme yapılmaktadır.

Tüm harfler kapital olarak yazılan metin kontrastı yüksek bir yazı karakterine sahiptir. Büyük harf kullanımı uzun metinlerde sorun yaratırken jenerik tasarımı metinleri gibi daha kısa metinlerde kullanıldığı bu gibi durumlarda bir sorun teşkil etmemektedir. Hareketli kamera kullanımından dolayı okunurluk sorunu çıkmaması için metin genellikle aynı noktaya-ortaya hizalanmış ve az tipografik harekete sahip bir şekilde yerleştirilmiştir. Jenerik tasarımı ile izleyiciye filmin mizahi ve karanlık tonlarına hazırlayan görsel ve işitsel bir deneyim sunulmuştur.

Görsel 3. Beetlejuice Film Logosu. Erişim Tarihi:18.03.2025 (URL 3)

Edward Scissorhands (1990)

Tim Burton'ın 1990 yapımı Edward Scissorhands filmi, toplumun “öteki” algısı, bireyin farklılıkları ve toplumsal kabul arasındaki çatışmaları işleyen modern bir masaldır. Hikaye, bir mucidin yarattığı ancak tamamlanamayan bir insan prototipi olan Edward'ın, makas elleri nedeniyle toplum tarafından dışlanmasını ve sonunda sevgi ile yabancılaşma arasında sıkışıp kalmasını konu alır. Edward, mucidin ölümünden sonra gotik bir şatoda yalnız bir şekilde yaşarken bir satış temsilcisi olan Peg Boggs tarafından keşfedilir ve kasabaya götürülür. Başlangıçta Edward'ın yetenekleri ve masumiyeti, kasaba halkı tarafından ilgiyle karşılanır. Ancak, Edward'ın farklılıkları zamanla bir korku ve önyargı kaynağı haline gelir, bu da toplumun hoşgörüsüzlüğünü ve bireysel özgünlüğe olan tahammülsüzlüğünü ortaya koymaktadır. Film, pastel renk paletleriyle idealize edilmiş banliyö yaşamını, gotik estetikle karşı karşıya getirerek Burton'ın kendine özgü görsel hikaye anlatımını sergilemektedir. Danny Elfman'ın müzikleri, Edward'ın melankolisini ve hikayenin masalsı atmosferini güçlendiren bir unsurdur. Kavut ve Uyar'a (2021, s.362) göre Edward Scissorhands filmi müzikler ile görsel hikaye anlatısı desteklenmektedir, “Karşıt kavramların bir arada sunulduğu hikayede, bu kavramları destekleyen, hikayeyi yaşatan,

mekanla bağ kuran ve o mekanı unutulmaz kılan film müzikleri söz konusudur”.

Edward Scissorhands, bir yandan aşk, masumiyet ve fedakarlık gibi evrensel temaları işlerken, öte yandan toplumsal normların birey üzerindeki baskısını sorgulamaktadır. Film, görsel anlatım, güçlü duygusal alt metin ve benzersiz bir karakterizasyon ile modern sinema tarihinde kült bir eser olarak kabul edilmektedir. Robert Dawson tarafından tasarlanan jenerik tasarımı renk olarak sadece gri, siyah ve beyaz tonlarının hakim olduğu gotik atmosfere sahip bir görsel dil ile oluşturulmuştur. Elfman’ın bestelediği arka planda kullanılan müzik ile hikayenin ve Edward karakterinin tuhaf olduğu kadar zarif kişiliğini yansıtılmaktadır. Müziğin sakin melodisi ile tezat içerisinde ilerleyen görsellerin karanlık tarzı filmin içerisindeki çatışmaları simgelemektedir. Kapı açılışı ile başlayan görseller (Görsel 4) kamera hareketlinin subjektif çekimde ilerlemesi sonucu ekranın içerisindeki karakter izleyiciymiş gibi algılanmasına yol açmaktadır. Iozzia’a (2024, s.9) göre subjektif çekim tekniği izleyicinin aksiyon ve film ile özdeşleşmesini güçlendiren tekniklerden biridir. Bu subjektif çekim tekniği ile film başlamadan izlerkitlenin hikaye kurgusuna kendini dahil etmesine olanak sağlamaktadır.

Jenerik ilk bölümü sürekli karakter bakış açısından çekilmiştir. Detaylı yakın çekimler ile kamera bize Edward’ın yaşadığı şatonun içerisinde tur attırır. Merdivenler, anlaşılmayan mucit eşyaları ve gotik alt kültür etkisindeki mekan detayları incelenir. Jeneriğin bu yakın çekim ve kamera hareketleri süresince aslında izleyici Edward Scissorhand. Edward olarak şatoda gezer, eşyaların detaylarına takılır ve onun gibi bu eşyaların ne işe yaradığını algılamadan sadece estetik açıdan izler. Bu süreçte jenerikte tasarımı ile birlikte izleyici Edward’ın anıları arasında da bir gezintiye çıkarılmış olur. Gotik ve karamsar yapısı ile şato Edward’ın evidir. Kımlioğlu ve Elmalı Şen’e (2024, s.500) göre yapı “... Gotik mimari tarza sahip olduğu; karanlık, kasvetli, bakımsız ve parçalanmış görüntüsüyle gotik ruhu yansıttığı söylenebilir. Her ne kadar dışardan bir gözle bakıldığında bu şekilde algılansa da aslında içinde yaşayan için onun yaşanmışlıkları ve anıları sayesinde bir yuva olmuştur.”

Görsel 4. Edward Scissorhands Jenerik Tasarımına Ait Görsel Örnekleri 1. Erişim Tarihi: 22.11.2024 (URL 4)

Jenerik tasarımının ikinci bölümünde (Görsel 5) nesnelerin siyah ekran üzerinde belirdiği bir sekans başlangıcı gösterilmektedir. Edward'ın yaptığı kar heykellerine ve filmin başlangıcı olan hikayeye gönderme yapılarak kardan yapılmış figürler belirir. Edward'ın hiç sahip olamadığı eller siyah ekranın üzerinde hiçlikte süzülen kar heykelleri olarak gösterilir. Edward'ı yaratan mucidin renksiz ve donmuş kardan heykele benzeyen uyuyan-ölü yüzü yakın çekimde hiçlikte süzülmemektedir. İkinci bölüm sekansları bize Edward'ın kaybettikleri/hiç sahip olamadıklarının simgesel gösterimidir. Jenerik tasarımının kapanışını filmin ilk sahnesine de hazırlar şekilde kar ve Edward'ın yaşadığı tepedeki şato yapar.

Tipografi tasarımı olarak makas formundan esinlenilmiş yerleştirmeler yapılmıştır. Ve filmin ismi de Edward'ın makas ellerini anımsatacak şekilde yazılmış bir makas gibi açılmıştır. Tipografik yerleştirmeler genel olarak yatay bir düzende bu makas konseptinin devamlılığı olacak şekilde yerleştirilmiştir. Hareketli kullanılan tipografiler sürekli filme ve kar tanelerine gönderme yapılarak süzülür şekilde ekranda belirmemektedir. Yazı karakterinin özelliği de Edward'ı vurgular biçimde sanki o makas elleri ile kesmiş gibi sert hatlara sahiptir. Edward Scissorhands jenerik tasarımı Tim Burton'ın genel gotik tarzını ve filmin içeriğini yansıtmaktadır. Karanlık masal kurgusunun ilk saniyeden seyirciye anlatılmasında rol oynamıştır.

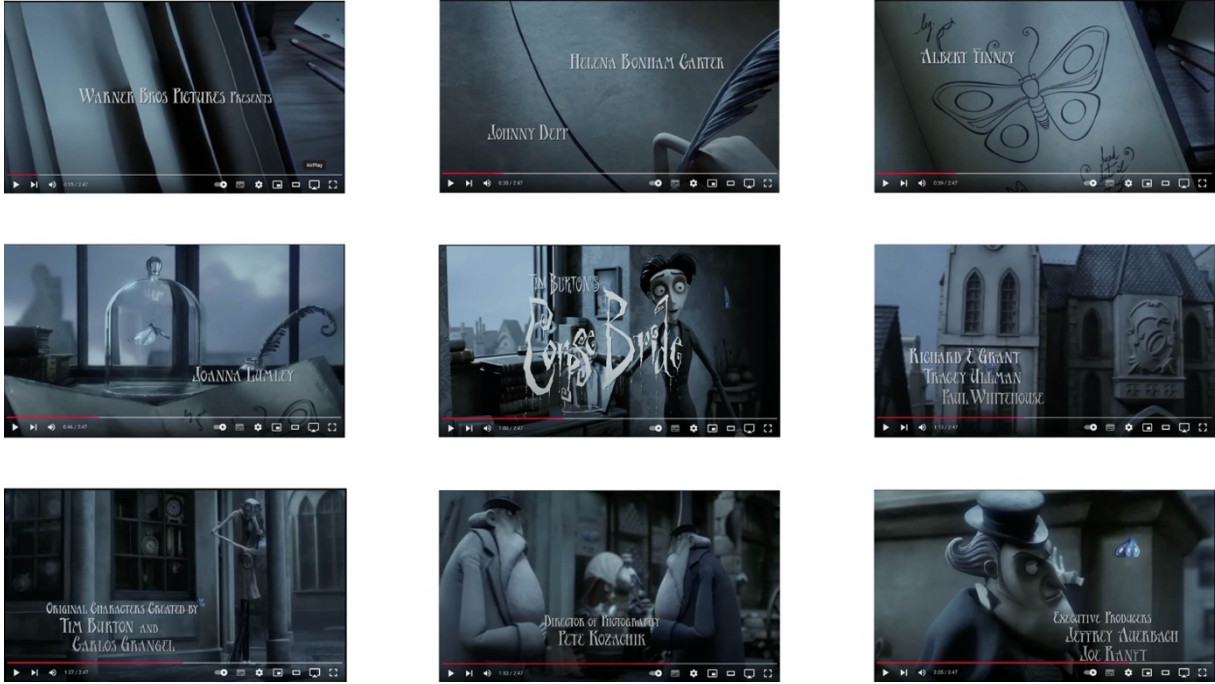
Görsel 5. Edward Scissorhands Jenerik Tasarımına Ait Görsel Örnekleri 2. Erişim Tarihi: 22.11.2024 (URL 5)

Corpse Bride (2005)

2005 yapımı Corpse Bride filmi, Viktorya dönemi toplumsal normları çerçevesinde yaşam ve ölüm temalarını işleyen karanlık bir romantik animasyon filmidir. Hikaye, istemsizce bir ölü gelinle evlilik bağına giren Victor Van Dort'un, iki dünya (yaşayanlar ve ölüler) arasında yaşadığı maceraları konu alır. Film, Victor'un, ailesinin ayarladığı nişanlısı Victoria Everglot ile evlilik provalarındaki bir hata sonucu, trajik bir geçmişe sahip Emily (ölü gelin) ile karşılaşmasını ve bu karmaşık durumdan kurtulma çabalarını anlatır. Filmde, yaşamın baskıcı kuralları ve ölümün özgürlük vadeden dünyası arasında belirgin bir tezat kurulmuştur. Victor'un hem Emily hem de Victoria ile olan ilişkileri, sevginin fedakarlık, sadakat ve özgürlük temaları üzerinden irdelenmesini sağlar. Burton'ın bu yapıtı, gotik estetikle harmanlanmış stop-motion animasyon tekniği ile öne çıkar ve ölüm temasını korkutucu bir unsurdan ziyade melankolik ve şiirsel bir şekilde ele alır. Hikayede yaşayanlar dünyası soluk renkler ve cansız bir tema ile görselleştirilirken ölüler dünyası eğlencelidir, canlı renklere sahiptir ve toplum normlarında uzak bir güvenli alandır. Burton film boyunca renkler başta olmak üzere karakter tasarımlarıyla ve mekanlar ile bu tezatlığı seyirciye göstermektedir. Danny Elfman'ın müzikleri, hikayeye duygusal derinlik katarken, filmin ahlaki çatışmalarını ve karakter gelişimlerini pekiştirmektedir. Corpse Bride, ölümün bir son değil, farklı bir hikaye anlatımının başlangıcı olabileceği fikrini işlerken, geleneksel animasyon normlarını ve temalarını sorgular niteliktedir. Film, gotik anlatı yapısı ve estetikle modern sinemada kalıcı bir yer edinmiştir. Corpse Bride jenerik tasarımı müzik kullanımı filmin içeriğinde de sıkça karşılaşılan klasik müzik parçası ile başlamaktadır. Danny Elfman'ın bestelediği parça dinleyene sakinlik verir bir tonda ilerlemektedir ve

filmin teması olan masalsı karanlık fantezi dünyasının atmosferini oluşturmaktadır. Müziğe görsel olarak bir defterin açılma sahnesi eşlik eder.

Jenerik tasarımının (Görsel 6) ilk sahnesinin boş deftere yakın çekim ile gerçekleştirilmesi ses kullanımının da etkisi ile izleyicinin bir kitaba, deftere, masala giriş yaptığını hissettirir niteliktedir. Yeni defter, yeni çizim ve yeni hikaye ile başlangıç teması ilk sahneden izleyiciye verilmiştir. Filmin konusu da yeni bir tanışma ve yeni başlangıçlar üzerine kurgulanmaktadır. Baş karakter Victor açtığı deftere bir fanusun içerisinde hapsolmuş mavi kelebeği çizmektedir. Dolaylı bir foreshadowing örneği mavi kelebek ile bize filmin sonundan dolaylı olarak bahsedilmektedir. Li, Wang, Zhang ve Qu'ya (2020, s.1) göre dolaylı, örtük foreshadowing öğelere dair ince ipuçları bırakan, gizemli bir tekniktir. Filmin başlangıcından da önce jenerik tasarımında sonuna ipuçları ile gönderme yapılmıştır.

Görsel 6. Corpse Bride Jenerik Tasarımına Ait Görsel Örnekleri. Erişim Tarihi: 22.11.2024 (URL 6)

Filmin sonunda huzura kavuşan Corpse Bride Emily dolunaya karşı mavi kelebeklere dönüşmektedir. Emily'nin hikayede huzuru bulmasını sağlayan Victor ise jenerik tasarımında da mavi kelebeği (Emily'nin sembolünü) serbest bırakan kişidir. Bu ipucu izleyicinin ancak film bittikten sonra anlamlandırabileceği bir imadır. Victor'un çevresinde uçtukten sonra camdan çıkarak yaşayanlar dünyasına uçan mavi kelebeği kamera tracking shot tekniği ile takibe almaktadır. Bu çekim tekniği jenerik tasarımına dinamik bir bakış açısı kazandırır. Kelebeği takip ile birlikte yaşayanlar dünyasının işleyişi ve mekan

keşfedilir. Yaşayanlar dünyasında her görsel öge gri, soluk ve cansız durmaktadır. “Corpse Bride filminde Burton, yaşayanların sıkıcı, katı kurallara bağlı dünyasını, ölülerin özgür ve gençlik dolu dünyasıyla karşı karşıya getirir. Bu kontrast, renk kullanımıyla pekiştirilir (Olsen, 2007, s.36).” Sadece mavi kelebek canlı bir tonda görselleştirilmiştir. Oluşturulan renk kontrastı sonucu kelebek figürünün ilerleyişini takip etmek kolaylaşırken ayrıca ölümler dünyası ve yaşayanlar dünyası arasındaki karşıtlıkta görsel bir dil ile belirtilmiştir. Kelebek eşliğinde Burton’ın karanlık Victoria dönemi dünyası izleyici ile buluşmuştur. Günlük işleyişler ve insanlar gösterilir.

Kelebeğin ilerleyişi Burton dünyasında bir kişi hariç hiç kimseyi rahatsız etmemektedir. Bu kişi filmin kötü karakteri ve Emily’nin ölümüne sebep olan Lord Barkis’tir. Lord Barkis mavi kelebeği gördüğü anda ondan rahatsız olur ve kovar. Bu detay fragmandan filmin içeriğine bir başka dolaylı foreshadowing göndermesidir. Filmde Lord Barkis’in Emily’ kaba davranışları ve ona karşı yaptığı kötülüklerin bir imasıdır. Fragman boyunca kelebek sembolü ile bir daha karşılaşılmaz. Filmin son sahnesine kadar da mavi kelebekler bir daha ortaya çıkmaz. Barkis karakterinin Emily’i öldürmesi ile Emily karakteride son sahneye kadar özgür bir şekilde yaşayanlar dünyasına adım atmamıştır. Emily’nin ölümünün sebebi olduğu gibi fragmanda da Emily’i sembolize eden kelebeğin ortadan kayboluşunun sebebi Lord Barkis olmuştur.

Jenerik tasarımında kullanılan yazı karakteri filmin teması ile bağlantılı Victoria dönemi el yazılarına benzemektedir. Corpse Bride filmin isminin yazılı olduğu film logosu (Görsel 7) da jenerik tasarımının genelinde kullanılan bu yazı karakterinin küçük harfte içeren süslemeleri daha yoğun bir halidir. Divit bir uçla yazılmış hissi veren yazı karakter kontrastı yüksek ve süslemeli bir el yazısıdır. Yazı karakteri 2005 senesinde piyasaya sunulan Baykeles (Görsel 8) fontundan etkilenmiş ve etkilemiştir. Tüm bilgilendirmeler kapital şekilde yazılmıştır. Beyaz yazı karakteri kamera hareketinde planlı bir şekilde ilerleyerek koyu renk alanlara yerleştirilmiştir. Yazı karakteri mavi kelebekle etkileşimde bulunmaktadır. Kelebek sanki yazı karakteri de mekanın bir parçasıymış gibi metnin önünden ve arkasından geçer kimi zaman ise metin yazılarının üzerine konar. Bu etkileşim ile jenerik tasarımında kullanılan tipografi ve görsel imaj birbiri ile bütünleşmektedir.

Görsel 7. Corpse Bride Logo. Erişim Tarihi: 18.03.2025 (URL 7)**Görsel 8.** Baykeles Yazı Karakteri. Erişim Tarihi: 22.11.2024 (URL 8)

Bu yazı karakterinin tercih edilme biçimi, jeneriğin yalnızca bir bilgilendirme aracı olmasından öteye geçip, anlatı dünyasının bir parçası haline gelmesini sağlamaktadır. Corpse Bride'ın açılış jeneriği, tipografinin görsel öğelerle kurduğu ilişki sayesinde izleyicide estetik bir his uyandırmakla kalmaz, aynı zamanda filmin temasal altyapısını sezdirmektedir. Elveren Arı'ya (2023, s.72) göre, sinema filmlerinde kullanılan tipografik tasarımlar; harflerin dizaynından yazının biçimine, vurgusundan rengine kadar filmlerin anlatısına ve vermek istedikleri mesaja hizmet edecek şekilde kurgulanmaktadır. Kullanılan el yazısı stili, yalnızca Victoria döneminin nostaljik izlerini taşımaz; aynı zamanda karakterlerin duygusal karmaşasını, yaşamla ölüm arasındaki ince sınırı da simgeler niteliktedir. Bu sebeple yazı karakterinin yerleştirildiği sahnelerdeki hareket ve ritim son derece önemlidir. Yazının beyazlığı, fondaki karanlık tonlarla tezat oluştururken, kelebekle olan etkileşim bu tipografik ögenin pasif bir bilgi ögesi olmadığını, tersine sahnenin anlatı diline aktif olarak katıldığını göstermektedir. Harflerin biçimsel süslemeleriyle kelebek animasyonunun zarif hareketleri arasında bir uyum yakalamaktadır. Bu sayede yazılar, sadece izleyiciye bilgi aktaran sabit öğeler olarak değil, aynı zamanda anlatıya duygusal bir geçiş sunan dinamik parçalar haline gelmiştir. Harflerin arasından geçen veya üzerine konan kelebek, yazıyla mekân arasında bir köprü kurar; sanki yazı da o gotik dünyaya ait canlı bir unsurmuş gibi görünür. Böylece tipografi, görsel anlatımın asli bir ögesine dönüşmüştür.

Kelebek ve metnin etkileşimi ile takipte olan kamera ve izleyici metne yönlendirilir. Görsel detaylar, tipografi ve renk kullanımıyla seyirciyi hem korkutucu hem de romantik bir dünyaya hazırlayan jenerik, film boyunca hissedilecek olan gotik atmosferin ilk dokunuşunu sunar.

Sonuç

Bu araştırma, Tim Burton'ın yönetmenliğini üstlendiği Beetlejuice (1988), Edward Scissorhands (1990) ve Corpse Bride (2005) filmlerinin jenerik tasarımlarını detaylı bir şekilde incelemektedir. Jenerik tasarımı amacı bir filmin, dizinin vb. başında çıkan gerekli

ve zorunlu bilgileri izleyiciye ileten bir görsel iletişim tasarımı biçimidir. İlk jenerik tasarımları jenerik kartları olarak tasarlanmıştır. Durağan görseller olan jenerik kartları tasarım öğeleri ve temel tasarım ilkeleri ile hareketsiz imajlar ve tipografik düzenlemeler ile bilgiyi iletmektedir. Zaman içerisinde teknolojinin gelişmesinde katkısı ile jenerik tasarımları sadece bilgi vermek amacı ile değil ayrıca izleyicinin süreci takip etmesini kolaylaştırmak, dikkatini çekebilmek ve filmin konu ve teması hakkında fikir vererek filme ön hazırlık yapma amacını da üstlenmiştir Tipografi, renk, hareketli imajlar ve müzik ile desteklenerek bir bütün olarak izlerkitleye sunulur.

Bu bağlamda, Tim Burton’ın jenerik tasarımına yönelik yaklaşımı, yalnızca görsel tercihlerle sınırlı kalmamakta; anlatı yapısının bütünselliği içerisinde işlevsel, biçimsel ve duygusal katmanları da içerecek şekilde çok katmanlı bir görsel iletişim süreci olarak konumlanmaktadır. Jenerik, sinemanın anlatı dilinde artık yalnızca bilgilendirici bir giriş değil; karakteristik atmosferi kuran, seyirciyi hazırlayan ve film dilinin ipuçlarını taşıyan estetik bir ön yapıdır. Bu ön yapı, özellikle auteur yönetmenlerin filmlerinde belirginleşen bir biçimde izlenebilir. Burton’ın çalışmalarında da jenerik tasarımı, onun imza niteliğindeki anlatı öğeleriyle (örneğin gotik mimari detaylar, stilize objeler, fantastik imgeler ve belirgin renk paletleriyle) iç içe geçerek filmlerin genel estetiğiyle bütünleşmektedir. Üç film özelinde değerlendirildiğinde, kameranın hareketi, jenerikteki görsel bileşenlerin düzenlenme biçimi ve anlatıya dair ipuçlarının yerleştirilme stratejileri Burton’ın sinema anlayışına paralel olarak biçimlenir. Özellikle Beetlejuice ve Corpse Bride filmlerinde görülen kesintisiz kamera hareketi ile oluşturulan bütünlüklü anlatım, klasik jenerik anlayışını dönüştürerek seyircinin dikkatini metne değil, atmosfere yönlendirmekte; Edward Scissorhands’te ise daha belirgin bir görsel sembolizm kullanılarak seyircinin zihinsel katılımı daha aktif hâle getirilmektedir. Bu sayede jenerik, yalnızca izleyiciye bilgi sunan bir giriş değil, anlatı deneyiminin aktif bir bileşeni hâline gelir.

Her üç jenerik de, hem görsel hem de işitsel açıdan Burton’ın sinematik kimliğini net bir biçimde yansıtarak, onun benzersiz stilini daha ilk anlardan izleyiciye aktarmaktadır. Burton’ın sürrealist, gotik, dışavurumcu ve karanlık fantezi dünyasının izlerini taşıyan bu jenerikler, filmlerin atmosferini güçlendiren temel unsurlar olarak dikkat çeker. Gotik alt kültürden ilham alan estetik anlayış, Danny Elfman’ın özgün müzikleriyle birleşerek Burton’ın filmlerini türdeşlerinden farklılaştırır. Her jenerik tasarımı, filmin hikayesini, temasını ve atmosferini izleyiciye etkili bir şekilde aktaran bir köprü görevi görür.

Beetlejuice film jeneriği kamerayı takip ederek bizi filme yönlendirir. Bir geçiş

sahnesidir ve direkt olarak filme bağlanarak izleyiciye jeneriğin nerede bitti filmin nerede başladı görsel olarak gösterilmez. Akışkan, bütünleşik bir jenerik tasarımı tasarımıdır. Filmin ilk sekansı ile bağlantılı bir şekilde devam eder. İzlenecek filmin temasına izleyiciyi alıştıırır fakat filmin ilk sahnesi hariç bir sekanstan ipuçları vermez. Bu da Beetlejuice filminin gizemli havasını pekiştirmektedir.

Corpse Bride filmi jenerik tasarımı olarak filme bütünleşik bir şekilde bağlanması ile Beetlejuice filmiyle benzerlik göstermektedir. Corpse Bride filmi de hareketleri takip etmemiz sonucu mekan ve temayı algılamamızı sağlayarak izlerkitleyi filme alıştıırır. Filmin sonunu izlemeden anlayamayacağımız semboller ve göndermeleri vardır. Jeneriği ilk defa izleyen bir kişi kullanılan sembolün anlamını anlayamaz fakat filmin sonu ile birlikte anlamlandırılabilir. Beetlejuice filmi jeneriği de Corpse Bride filmi jeneriği de tek kamera hareketi ile kesmeden sürmektedir.

Edward Scissorhands film jeneriği incelenen iki filmde farklı daha bir hikaye, çekim kurgusu ve teknik ile tasarlanmıştır. İki parçadan oluşan film jeneriği başlangıçta kamera takip yöntemi ile diğer iki film jeneriği ile benzerlik oluştururken jeneriğin ikinci kısmında kullanılan çekim tekniği ile ayrılmaktadır. Sembollerin ve göndermelerin baskın bir şekilde yer aldığı jenerik tasarımı filme hazırlarken kullanılan görseller ile ipuçları vermektedir. İzlerkitle jenerik tasarımında algıladığı şekiller, semboller ile hikayeyi daha başlamadan anlamlandırma çabasına girmektedir.

Üç filmde de özgün yazı karakterleri film ve temasını pekiştirir niteliktedir. Görsel duyular, işitsel algı ile desteklenmektedir. Jenerik tasarımları bir bütün olarak Tim Burton estetiği ve filmlerine izleyiciyi hazırlamaktadır. Sonuç olarak, her üç filmde de Tim Burton'ın jenerik tasarımına yaklaşımı, izleyiciyi yalnızca görsel olarak değil, aynı zamanda duygusal anlamda da hikayeye hazırlayan, sanat ve hikaye anlatıcılığının kusursuz bir uyum içinde bulunduğu bir anlatım biçimidir.

Kaynakça

- Acar, A. (2015). Bir Görsel İletişim Alanı Olarak Film Jeneriği. *Yedi*(14), 11-21.
- Altıntuğ, H, Demir, Ç. (2023). Saul Bass ve Pablo Ferro Jenerik Tasarımlarının Film Niteleme Özellikleri. Tepecik, A (Eds.), 5. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı (s.206-220). Başkent Üniversitesi.
- Bilgi, İ. (2018). Jenerik Tasarımında Maurice Binder'ın Yeri ve 007 James Bond Film Jenerikleri. *Sanat Ve Tasarım Dergisi*(21), 77-90.
- Elveren Arı, B. (2023). Fantastik sinema filmi afişlerinde tipografi kullanımı ve anlam. Latin America 4th International Conference on Scientific Researches, Mexico City, Mexico.
- Iozzia, A. (2024). Fast zombies and social rights: The case of umberto Lenzi's nightmare city (1980). *Film Criticism*, 48(1) doi:<https://doi.org/10.3998/fc.5694>
- İgit, A. (2019). Tipografik Karakterler Aracılığıyla Kimliğin İfşası. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 9(2), 78-89.
- Kabataş, M. (2017). Müziğin Sinema Üzerine Etkisi. *Doğu Anadolu Sosyal Bilimlerde Eğilimler Dergisi*, 1(2), 37-48.
- Kavut, İ. E., & Savaş, B. (2021). Fantastik Film Mekân ve Müziklerinin Eş Zamanlı Değerlendirilmesi: Edward Scissorhands (Makaseller) Örneği. *Sanat Ve Tasarım Dergisi*(27), 357-377.
- Kırımlıoğlu, Y., & Elmalı Şen, D. (2024). Sinemada İnsan ve Mekân İlişkinin Egemenlik Alanı Bağlamında Göstergebilimsel İncelemesi Makas Eller Filmi. *Art-E Sanat Dergisi*, 17(33), 487-512.
- Li, W., Wang, Y., Zhang, H., & Qu, H. (2020). Improving engagement of animated visualization with visual foreshadowing. Ithaca: Retrieved from <https://www.proquest.com/working-papers/improving-engagement-animated-visualization-with/docview/2441136704/se-2>
- Olsen, D. (2007). Little Burton Blue: Tim Burton and the Product(ion) of Color in the Fairy Tale Films The Nightmare before Christmas and The Corpse Bride. *MP : A Feminist Journal Online*, 2007, 32-40. https://www.academia.edu/219315/Little_Burton_Blue
- Özmutlu, A. (2020). Grafik Tasarım Öğrencilerinin Yazı Karakteri Kullanım Tercihlerinin İncelenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 287-301.
- Öztarkan Özyurt, P., & Sivas Gülçur, A. (2022). TİM BURTON SİNEMASINDA GOTİK BİR UYARLAMA: HAYALET SÜVARİ FİLMİNİN GREIMAS'IN EYLEYENSEL ÖRNEKÇESİNE GÖRE ÇÖZÜMLENMESİ. *Anasay*(21), 101-117.
- Öztürk, F., Benli, D., Çameli, M. M., Dağoğlu, T. (2021). Charlie'nin Çikolata Fabrikası Kitap Ve Filminin Yeniden Yazım Ve Yerelleştirme Bağlamında Analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi*(6), 940-964.
- Torres-Toukoudis, A., León-Alberca, T., & Henriquez-Mendoza, E. (2024). Echoes of the gothic: Transmedia reinterpretations of edgar allan Poe's legacy in independent films and video games. *Humanities & Social Sciences Communications*, 11(1), 846. doi:<https://doi.org/10.1057/s41599-024-03370-1>
- Tuğyan, N. H. (2017). Alman Dışavurumcu Sinemasında Mizansen: Dr. Caligari'nin Muayenehanesi (1920-Robert Weine). *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(28)
- URL 1: <https://www.introbrand.com/blog/the-beginnings-of-the-history-of-film-title-design/> , Erişim Tarihi: 18.03.2025
- URL 2: <https://www.youtube.com/watch?v=hwDE5dMCTsc> , Erişim Tarihi: 22.11.2024
- URL 3: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cf/Beetlejuice_logo.svg , Erişim Tarihi: 18.03.2025
- URL 4: <https://www.youtube.com/watch?v=1NbK83wqkG0> , Erişim Tarihi: 22.11.2024
- URL 5: <https://www.youtube.com/watch?v=1NbK83wqkG0> , Erişim Tarihi: 22.11.2024
- URL 6: <https://www.youtube.com/watch?v=kRIGOCw-2E0> , Erişim Tarihi: 22.11.2024
- URL 7: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cb/Corpse_Bride_Logo.svg , Erişim Tarihi: 18.03.2025
- URL 8: <https://www.dafont.com/baykales.font> , Erişim Tarihi: 22.11.2024
- Yıldırım, B., & Kavut, İ. E. (2024). Kurgusal Mekânlarda Renk Ve Duygu İlişkinin Renk Şemaları Üzerinden İrdelenmesi: Beetlejuice Filmi. *Sanat Ve Tasarım Dergisi*, 14(1), 147-166.